

DEN NORSKE KIRKE
Domprosten i Fredrikstad

dek 37

Kultur- og kirkedep. M	
Saksnr. 03/385	Dato 28/10/03
Kode 540	Beh. KAS

Kultur- og kirke departementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Fredrikstad 27. november 2003

Tjenesteordning for proster og menighetsprester - høringsuttalelse

Jeg viser til departementets brev av 10. oktober 2003, og skal få avgi følgende høringsuttalelse til de foreslåtte endringer i Tjenesteordningene for proster og menighetsprester.

Min uttalelse retter seg mot regelreformen som helhet, i det jeg først gir uttrykk for noen hovedsynspunkter, deretter har noen kommentarer til enkeltparagrafer, og så til slutt peker på et par viktige konsekvenser av regelendringen.

Hovedsynspunkter

Jeg gir i all hovedsak min fulle tilslutning til de forslag til nye tjenesteordninger som nå foreligger. Jeg er enig i at det er behov for å etablere mer hensiktsmessige tjenstedistrikt enn prestegjeld av den størrelse vi nå har, og generelt gå fra regelstyring mot en mer mål- og resultatorientert styring av prestatjenesten.

Det nye regelverket legger godt til rette for at ledelse av prestatjenesten styrkes gjennom en normalisering av "presteorganisasjonen" som linjeorganisasjon, og ved at den ledes gjennom utøvelse av arbeidsgivers styringsrett

Skal dette realiseres må regelverket endres ikke bare på enkeltpunkter, men ved at det utvikles en annen type regler. Man må bevege seg fra detaljregler til mer ramme-regelverk. En slik endring skaper mange nye muligheter. Den åpner for en bedre ledelse av prestatjenesten, for et mer differensiert stillingsmønster, for større muligheter til livsfasetilpasning og den gir andre og bedre verktøy til å håndtere vanskelige personalsaker.

Nærhet og samvirke mellom prest og menighet vil alltid måtte være en grunnleggende forutsetning for enhver organisering av prestedtjenesten. Når lokalmenighetene i denne omgang ikke er involvert som høringsinstans ved regelendringene, blir det i fortsettelsen desto viktigere at menighetene høres ved endringer som iverksettes i medhold av det nye regelverket.

Flere har pekt på behovet for en bedre samordning av de to arbeidsgiverlinjer i menighetene. Noen har også ønsket en fullstendig sammenslåing, slik at embete og råd ikke lenger framstår som to virksomheter og to arbeidsgivere i den lokale menighet. Jeg er usikker på om en slik sammenslåing vil løse de problemer som vi nå kan registrere, og desto sikrere på at den vil skape noen nye. Det vil i alle fall ikke være mulig å etablere én arbeidsgiver og én virksomhet i lokalmenigheten uten enten å svekke lokalmenighets selvstendighet eller å endre på fundamentale elementer i vår statskirkeordning. Dette er derfor ikke aktuelt på det nåværende tidspunkt, og det foreslåtte regelverk bør ikke vurderes i forhold til slike problemstillinger. Når det derimot gjelder behovet for en bedre samordning mellom de to arbeidsgivere, er det min vurdering at bedre ledelse og mindre regelstyrting vil gi bedre muligheter for samordning mellom prestedtjeneste og menighetsrådets virksomhet, og mellom kirkevergens og prestens utøvelse av arbeidsgivermyndighet.

Kommentarer til enkeltbestemmelser

Forslaget innebærer at Tjenesteordning for menighetsprester § 2 ikke lenger uttømmende kan regulere omfanget av prestenes arbeidsplikt, og i realiteten vil dette i framtida måtte reguleres gjennom arbeidstid. Det er et spørsmål om § 14 omtrentlige begrep ”innenfor normal arbeidsuke”, vil gi en god nok overordnet regulering av dette. Det følger av fritidsavtalen av biskopen ikke gjennom instruks kan pålegge presten arbeid på mer enn fem dager i uken, men jeg stiller spørsmålsteget ved om en fritidsavtale sammenholdt med TfM § 14, gir en tilfredsstillende grunnlag for å definere arbeidsplikten dersom prestegjeldsgrensene opphører og presten i prinsippet er tilsatt i hele prostiet. Forholdet mellom tjenesteordningens regelverk og avtaleverkets vil kunne bli uklart.

Prestegjeldet avvikles etter TfM § 9 som betegnelse på prestens tjenstedistrikt. I stedet innføres begrepene *tjenstedistrikt* og *særskilt arbeidsområde*. Selv om prestegjeldet rent historisk vil bestå som deffinisjon av tjenstedistriktet for alle som har arbeidsavtale etter gammelt regelverk, bør - om mulig - ordet prestegjeld ikke lenger benyttes i regelverket. Jeg viser til de foreslåtte paragrafer §§ 9, 10 og 11, og forsøker følgende forslag til alternative formuleringer:

Alle menighetsprester har hele prostiet som tjenstedistrikt, med mindre det følger av arbeidsavtale at tjenstedistriktet skal være en avgrenset del av prostiet. (TfM § 9)

Når flere prester har en avgrenset del av prostiet som felles tjenstedistriktet deler prestene sitt arbeid mellom seg etter den arbeidsfordeling som gjelder. (TfM § 10 tredje ledd)

For å ivareta ansvaret for presters fritid kan prosten uten hinder av annen og tredje ledd ovenfor pålegge en prest som har en avgrenset del av prostiet som tjenestedistrikt å gjøre tjeneste i andre deler av prostiet. (TjM § 11 fjerde ledd)

Jeg minner om at ordet prestegjeld også figurer i annet regelverk (Det gjelder bla. Kirkeloven, Tjenesteordning for biskoper og Visitasreglementet), og ved passende anledninger bør lukes ut derfra.

Det legges opp til at det å gå med dødsbud fortsatt skal være en tjenesteplikt for prester. Dersom prestegjeldsgrensene oppheves kan oppgaven med å gå med dødsbud fordeles etter andre kriterier enn hvor pårørende er bosatt. Fortsatt er det ikke pålagt noen beredskap. Vi har derfor et betydelig kommunikasjons- og samhandlingsproblem i forholdet mellom prestatjeneste og politi, fordi vi ikke kan tilby politiet annen assistanse enn at dersom de får tak i den presten som har ansvar for å gå med det aktuelle dødsbudet, så vil presten ha plikt til å gå om han/hun kan. Dersom man ønsker at dette skal være en prioritert kirkelig oppgave, må det gis økonomisk grunnlag for å etablere en beredskapsordning. Dersom dette ikke er mulig vil jeg anbefale at ordningen med dødsbud heller avvikles som tjenesteplikt for prester.

Jeg er enig i at instruksmyndigheten bør overføres fra bispedømmerådet til biskopen. Dette vil bidra til å styrke biskopens ledelse av prestatjenesten og avvikle det uklare grensefeltet som tidligere har bestått mellom bispedømmerådets instruksmyndighet og biskopens instruksjonsmyndighet.

I medhold av den foreslåtte § 1 i Tjenesteordning for proster vil biskopen kunne bemyndige prostene til å utføre embetshandlinger som tilligger biskopen. Jeg har forstått at det er baggrunnen for at nåværende TfP §14 andre ledd ikke er videreført. Prostene kan imidlertid etter TfP § 7 annet punktum neppe pålegges slike oppgaver utenfor eget prosti. Jeg vil derfor anbefale at det tas inn bestemmelse som innebærer at *domprosten i særskilte tilfeller* kan pålegges å utføre biskopelige embetshandlinger også utenfor domprostiet, jfr TfP § 8 annet punktum og TfP § 9 første punktum.

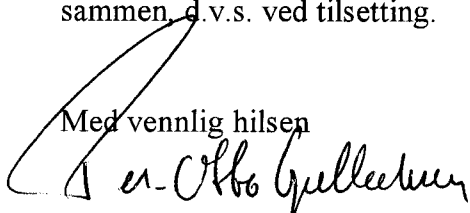
Konsekvenser av forslagene

Det nye regelverk vil generelt gi større rom for ledelse. Til nå har presteskapet i stor grad vært "ferdig ledet" gjennom regelverket. Jeg registrer at Kirkemøtet nå også har tatt initiativ til å foreta tilsvarende endringer i liturgibøkene, slik at den regelstyrte prestatjeneste også på dette området står foran en viktig omstøping. Da blir det avgjørende at det finnes tilstrekkelig kompetanse, verdier og ferdigheter blant dem som sitter med ansvar for å utøve den ledelse som nå har fått friere rom. Det er derfor behov for en bred satsing på å bygge ledelseskompetanse og fellesverdier. Dette er minst like viktig som å endre reglene.

De endringer i tjenesteordningene som nå foreslås skaper også behov for å se nærmere på annet regelverk. Mest påtrengende er behovet for revisjon av Tilsetningsforskriften. Når man nå får en differensiering av det geistlige stillingsmønster - alle prestestillinger vil ikke lenger være like -

så faller grunnlaget for å tillegge ansiennitetsprinsippet en så betydelig vekt ved tilsetting. Det blir behov for å i større omfang å ta i bruk intervju ved tilsetting. Hvilke organer som det er formålstjenlig å involvere i tilsettingsprosessen vil variere fra stilling til stilling. Noen stillinger vil være knyttet til bare ett sokn, andre til 2 - 3, noen vil kanskje være menighetsovergripende. På hvilken måte skal menighetsråd involveres i de ulike tilfeller? Og videre: At prosten skal styrkes som team-leder kan tilsa at prosten får en større rolle å spille når teamet skal settes sammen, d.v.s. ved tilsetting.

Med vennlig hilsen

Per-Otto Gullaksen

Kopi: Biskopen i Borg
Prostene i Borg
Domprostene